2018

SANSKRIT – HONOURS

Second Paper

Course - II

Full Marks : 50

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Unit - I

(Marks : 25)

1. Answer ***any one*** of the following questions :

   (a) Who cursed Śakuntalā? What was the curse? What was the significance of the curse? What was its remedy? 1+2+5+2

   (b) Who is Haṃsapadikā? In which act of the drama Abhijñānaśakuntala is she introduced? What is the content of her song? Discuss the significance of the song in the light of the drama. 1+1+2+6

2. Translate into Bengali or English ***any one*** of the following verses : 5×1

   (a) यास्यत्यद्य शकुन्तलेति हृदयं संस्पृष्टमुत्कण्ठया
   कण्ठः स्तम्भितवाष्पवृत्तिकलुषश्चिन्ताजडं दर्शनम्।
   वैक्लव्यं मम तावदीदृशमिदं स्नेहादरण्यौकसः
   पीड्यन्ते गृहिणः कथं नु तनयाविश्लेषदुःखैर्नवैः॥

   (b) यात्येकतोऽस्तशिखरं पतिरोषधीना-
   माविष्कृतोऽरुणपुरःसरमेकतोऽर्कः।
   तेजोद्वयस्य युगपद्व्यसनोदयाभ्यां
   लोको नियम्यत इवात्मदशान्तरेषु॥

3. यथेच्छमे**कतरस्य** सप्रसङ्गं संस्कृतभाषया व्याख्या कार्या। 6

   (a) अर्थो हि कन्या परकीय एव तामद्य संप्रेष्य परिग्रहीतुः।
   जातो ममायं विशदः प्रकामं प्रत्यर्पितन्यास इवान्तरात्मा।

   (b) रम्याणि वीक्ष्य मधुरांश्च निशम्य शब्दान्
   पर्युत्सुको भवति यत् सुखितोऽपि जन्तुः।
   तच्चेतसा स्मरति नूनमबोधपूर्वं
   भावस्थिराणि जननान्तरसौहृदानि॥

4. अधोगतेषु **द्वयोः** लौकिकसंस्कृतरूपाणि लिख्यन्ताम् (देवनागरीलिप्याम्) 2×2

(a) अअं जणो दाणिं कस्स हत्थे समप्पिदो।

(b) जादे! महुत्तअं मा लज्ज।

(c) अङ्गुलीअअसुण्णा मे अङ्गुली।

(d) जं देवो आणवेदि।

Unit - II

(Marks : 25)

5. उदाजहार द्रुपदात्मजा गिरः– Who is referred to by this statement? Under what circumstances she was compelled to speak? Summarise the contents of her speech with apt quotations from your text. 1+1+8

Or,

''भारवेरर्थगौरवम्''– Justify the remark with reference to your text.

6. Translate into Bengali or English ***any one*** of the following verses : 5×1

(a) कृतप्रणामस्य महीं महीभुजे जितां सपत्नेन निवेदयिष्यतः।
न विव्यथे तस्य मनो न हि प्रियं प्रवक्तुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः।।

(b) असक्तमाराधयतो यथायथं विभज्य भक्त्या समपक्षपातया।
गुणानुरागादिव सख्यमीयिवान् न बाधतेऽस्य त्रिगणः परस्परम्।।

7. यथेच्छ**मेकतरस्य** प्रसङ्गोल्लेखपूर्वकं संस्कृतभाषया व्याख्या कार्या। 6×1

(a) विशङ्कमानो भवतः पराभवं नृपासनस्थोऽपि वनाधिवासिनः।
दुरोदरच्छद्मजितां समीहते नयेन जेतुं जगतीं सुयोधनः।।

(b) क्रियासु युक्तैर्नृप चारचक्षुषो न वञ्चनीयाः प्रभवोऽनुजीविभिः।
अतोऽर्हसि क्षन्तुमसाधु साधु वा हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः।।

8. (a) कस्यच**नैकस्य** विग्रहवाक्यं प्रदाय समासनाम लेखनीयम्। 2
चारचक्षुषः in (7b), कृतप्रणामस्य in 6(a).

(b) प्रकृति-प्रत्ययः निर्णेयः। 1
समीहते in (7a), अथवा, आराधयतः in 6(b).

(c) कारकविभक्तिप्रयोगः निर्णेयः। 1
अनुजीविभिः in (7b), अथवा, भवतः in 7(a).